

देश व विदेशातील साप्ताहिक चालू घडामोडी 02 ते 07 जानेवारी 2024
राष्ट्रीय बातम्या

मथुरेत पहिली मुलींची सैनिक शाळा सुरू झाली

- संरक्षण मंत्री राजनाथ सिंह यांनी उत्तर प्रदेशातील मथुरा येथील वृंदावन येथे संविद गुरुकुलम गर्ल्स सैनिक स्कूल या पहिल्या सर्व मुलींच्या सैनिक शाळेचे उद्घाटन केले.
- 100 नवीन सैनिक शाळा स्थापन करण्याचे उद्दिष्ट असलेल्या भागीदारी मोड उपक्रमांतर्गत शाळेची स्थापना केली जात आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- सर्व राज्ये/संघामध्ये अशासकीय संस्था (एनजीओ), खाजगी आणि राज्य सरकारी शाळांसोबत भागीदारी पद्धतीने 100 नवीन सैनिक शाळा स्थापन करण्याच्या उपक्रमांतर्गत, अंदाजे 870 विद्यार्थ्यांची पहिली सर्व मुलींची सैनिक शाळा सुरू करण्यात आली आहे. प्रदेश, ज्यापैकी 42 स्थापित केले आहेत.
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, 2020 च्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांना दर्जेदार शिक्षण देणे आणि त्यांना सशस्त्र दलात सामील होण्यासह अधिक चांगल्या करिअरच्या संधी देणे हे 100 नवीन सैनिक शाळांच्या स्थापनेमागील उद्दिष्टे आहेत.

तेहरीक-ए-हुर्रियत 'बेकायदेशीर संस्था' घोषित

- केंद्रीय गृह मंत्रालयाने तेहरीक-ए-हुर्रियत, जम्मू आणि काश्मीर (TeH) ला दहशतवादविरोधी कायदा, बेकायदेशीर क्रियाकलाप (प्रतिबंध) कायदा (UAPA) च्या कलम 3 अंतर्गत "बेकायदेशीर संघटना" घोषित केले.
- TeH हा ऑल पार्टी हुर्रियत कॉन्फरन्स (APHC) च्या घटकांपैकी एक आहे आणि त्याची स्थापना फुटीरतावादी सय्यद अली शाह गिलानी यांनी केली होती.

UAPA बद्दल

- यूएपीए 1967 मध्ये पारित झाले.
- भारतातील बेकायदेशीर क्रियाकलाप संघटनांना प्रभावीपणे प्रतिबंध करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- बेकायदेशीर क्रियाकलाप म्हणजे भारताच्या प्रादेशिक अखंडतेला आणि सार्वभौमत्वाला बाधा आणण्याच्या उद्देशाने एखाद्या व्यक्तीने किंवा संघटनेने केलेली कोणतीही कारवाई.
- हा कायदा केंद्र सरकारला संपूर्ण अधिकार प्रदान करतो, ज्याद्वारे केंद्राने एखादी कृती बेकायदेशीर

असल्याचे मानले तर ते अधिकृत राजपत्राद्वारे तसे घोषित करू शकते.

- यात सर्वोच्च शिक्षा म्हणून मृत्युदंड आणि जन्मठेपेची शिक्षा आहे.
- UAPA अंतर्गत, भारतीय आणि परदेशी दोन्ही नागरिकांवर शुल्क आकारले जाऊ शकते.

प्रतिजैविकांवर आरोग्य मंत्रालयाचे सर्वेक्षण

- आरोग्य मंत्रालयाचे सर्वेक्षण प्रसिद्ध झाले आहे.
- हे अधोरेखित करते की अलीकडेच सर्वेक्षण केलेल्या सुमारे 10,000 रुग्णांपैकी निम्म्याहून अधिक रुग्णांना प्रतिजैविकांचा प्रतिकार वाढण्याबद्दल वाढत्या चिंतेमुळे, त्यावर उपचार करण्याऐवजी, संसर्ग टाळण्यासाठी प्रतिजैविक दिले गेले.
- सर्वेक्षण केलेल्या रुग्णांपैकी 94% रुग्णांना संसर्गाच्या नेमक्या कारणाबाबत निश्चित वैद्यकीय निदानाची पुष्टी होण्यापूर्वी प्रतिजैविक दिले गेले.

प्रतिजैविक प्रतिकार (AMR) बद्दल

- वर्ल्ड हेल्थ ऑर्गनायझेशन (WHO) ने प्रतिजैविक प्रतिरोधक क्षमता (AMR) सार्वजनिक आरोग्यासाठी सर्वात जास्त धोक्यांपैकी एक म्हणून ओळखली आहे.
- ही एक नैसर्गिक घटना आहे कारण जीवाणू विकसित होतात, ज्यामुळे संक्रमणांवर उपचार करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या औषधे कमी प्रभावी होतात.
- प्रतिजैविक प्रतिकारशक्तीच्या विकासासाठी मुख्य चालकांपैकी एक म्हणजे प्रतिजैविकांचा अत्यधिक आणि अयोग्य वापर.

नॅशनल सेंटर फॉर डिसीज कंट्रोल (NCDC) बद्दल

- NCDC ही एएमआर कंटेनमेंटवरील भारताच्या राष्ट्रीय कार्यक्रमासाठी नोडल एजन्सी आहे, ज्यापैकी एक महत्त्वाचा घटक म्हणजे प्रतिजैविक वापराचे पाळत ठेवणे.
- हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी, त्यांनी राष्ट्रीय प्रतिजैविक वापर नेटवर्क (NAC-NET) ची स्थापना केली आहे ज्याद्वारे नेटवर्क साइट्स त्यांच्या संबंधित आरोग्य सुविधांमध्ये प्रतिजैविक वापरावरील डेटा संकलित करतात आणि NCDC कडे पाठवतात.

आयातीवर सरकारचे निर्बंध

- वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाने अनेक विद्युत उपकरणांसाठी गुणवत्ता नियंत्रण आदेश जारी केला

आहे आणि स्कूची आयात सध्याच्या 'मुक्त' स्थितीतून प्रतिबंधित श्रेणीमध्ये ठेवली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- डिपार्टमेंट फॉर प्रमोशन ऑफ इंडस्ट्री अँड इंटरनल ट्रेड (DPIIT) ने इलेक्ट्रिक अॅक्सेसरीज (गुणवत्ता नियंत्रण) ऑर्डर, 2023 अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या सर्व उत्पादनांसाठी भारतीय मानक ब्यूरो (BIS) प्रमाणपत्र अनिवार्य केले आहे.
- केंद्राने ₹129 प्रति किलोग्रॅमपेक्षा कमी CIF मूल्य असलेल्या विविध प्रकारच्या स्कूसाठी 'मुक्त' आयात स्थितीही रद्द केली आहे.
- सीआयएफ मूल्य विमा आणि मालवाहतुकीसह आयात केलेल्या वस्तूच्या उतरलेल्या किंमतीचा संदर्भ देते.

पृथ्वी निरीक्षणासाठी 'पृथ्वी' कार्यक्रम

- केंद्रीय मंत्रिमंडळाने 'पृथ्वी' नावाच्या ₹4,797 कोटींच्या कार्यक्रमाला मंजुरी दिली ज्यामध्ये पृथ्वी विज्ञान मंत्रालयाच्या (MoES) विद्यमान पाच योजनांचा समावेश करणे अपेक्षित आहे.
- मंत्रालयाचा एक प्रमुख घटक म्हणजे डीप ओशन मिशन किंवा डीओएम [ज्यांपैकी एक उद्दिष्टे हिंद महासागरात 6,000 मीटर अंतरावर मानवयुक्त सबमर्सिबल पाठवणे आहे].

महत्त्वाचे मुद्दे

- पृथ्वी कार्यक्रमात आमच्या इतर सर्व प्रमुख क्रियाकलापांचा समावेश होतो
- हे कार्यक्रम खालील बाबी सुधारण्यासाठी आणि वाढवण्यासाठी आहेत
 - ग्रहातील बदलांचा मागोवा घेण्यासाठी वातावरण, महासागर, भूमंडल, क्रायोस्फियर आणि घन पृथ्वीची दीर्घकालीन निरीक्षणे;
 - हवामान, महासागर आणि हवामान धोके समजून घेण्यासाठी आणि अंदाज करण्यासाठी मॉडेल विकसित करा,
 - आणि हवामान बदलाचे विज्ञान समजून घ्या;
 - नवीन घटना आणि संसाधने शोधण्यासाठी पृथ्वीवरील ध्रुवीय आणि उच्च-समुद्र प्रदेश एक्सप्लोर करा;
 - सामाजिक अनुप्रयोगांसाठी सागरी संसाधनांचा शोध आणि शाश्वत उपयोगासाठी तंत्रज्ञान विकसित करणे;
 - आणि सामाजिक, पर्यावरणीय आणि आर्थिक फायद्यासाठी सेवांमध्ये पृथ्वी प्रणाली विज्ञानातील ज्ञान आणि अंतर्दृष्टी अनुवादित करा.

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

अयोध्येतील भव्य मंदिरासाठी अरुण योगीराज यांची रामलल्लाची मूर्ती निवडली

- अयोध्येतील मंदिर ट्रस्टने 'प्राण प्रतिष्ठे'साठी (अभिषेक) प्रभू राम लल्लाच्या मूर्तीला अंतिम रूप दिल्यानंतर, केंद्रीय मंत्री प्रल्हाद जोशी म्हणाले की, प्रसिद्ध शिल्पकार अरुण योगीराज यांची रामलल्लाची मूर्ती अयोध्येत भव्य रामजन्मभूमी मंदिरात स्थापनेसाठी निवडण्यात आली आहे.
- 22 जानेवारीला राम मंदिराचा भव्य अभिषेक सोहळा होणार आहे.

कोण आहेत अरुण योगीराज?

- शिल्पकार योगीराज हे म्हैसूरमधील नामवंत शिल्पकारांच्या पाच पिढ्यांच्या वंशातील आहेत. योगीराज यांनी लहान वयातच त्यांची शिल्पकला कारकीर्द सुरू केली आणि त्यांचे वडील योगीराज आणि आजोबा बसवण्णा शिल्पी यांचा त्यांच्यावर खूप प्रभाव होता, ज्यांना म्हैसूरच्या राजाचे आश्रय मिळाले होते.
- एमबीए केल्यानंतर आणि कॉर्पोरेट क्षेत्रात काम केल्यानंतर योगीराज यांनी 2008 पासून पूर्णवेळ शिल्पकला सुरू केली.
- राम लल्लाच्या मूर्ती व्यतिरिक्त, योगीराजांनी प्रभावी शिल्पे कोरली आहेत, ज्यात दिल्लीतील इंडिया गेटजवळ अमर जवान ज्योतीच्या मागे प्रदर्शित सुभाष चंद्र बोस यांच्या 30 फूट पुतळ्याचा समावेश आहे.
- त्यांच्या इतर उल्लेखनीय योगदानांमध्ये केदारनाथमधील आदि शंकराचार्यांचे 12 फूट उंच शिल्प ते म्हैसूरमधील 21 फूट उंच हनुमानाच्या पुतळ्याचा समावेश आहे.

पंतप्रधान मोदी करणार मुंबई ट्रान्स हार्बर लिंकचे उद्घाटन

- 12 जानेवारी रोजी पंतप्रधान मोदी मुंबई ट्रान्स हार्बर लिंक (MTHL) चे उद्घाटन करणार आहेत.
- हा MTHL प्रकल्प देशातील सर्वात लांब सागरी सेतू असल्याचे सांगितले जात आहे.
- मुंबई ते नवी मुंबई दरम्यानचा प्रवासाचा वेळ सध्याच्या 2 तासांवरून साधारणपणे 15-20 मिनिटांपर्यंत कमी होण्याची अपेक्षा आहे.
- त्याची लांबी 21.8 किलोमीटर आहे (समुद्रावर 16.5 किमी आणि जमिनीवर 5.5 किमी)

अखंड हरिनाम सप्ताहाला मुख्यमंत्र्यांची उपस्थिती

- ठाणे जिल्ह्यातील श्री मलंग गड डोंगराच्या पायथ्याशी आयोजित करण्यात आलेल्या राज्यातील सर्वात मोठ्या अखंड हरिनाम सप्ताहात महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री सहभागी होण्याची अपेक्षा आहे.

बद्दल:

- अखंड हरिनाम सप्ताह हा एक आठवडाभर चालणारा अध्यात्मिक उत्सव आहे जो भगवान विष्णूच्या भक्तांद्वारे साजरा केला जातो, विशेषतः महाराष्ट्रातील वारकरी संप्रदायाशी संबंधित.
- या उत्सवाचे वैशिष्ट्य म्हणजे सात दिवस भक्तांकडून "हरी" नावाचा अखंड जप.

राम मंदिर उद्घाटनानुळे ₹50,000 कोटींचा व्यवसाय होण्याची शक्यता आहे

- जानेवारीत अयोध्येत राम मंदिराच्या उद्घाटनानंतर देशात 50,000 कोटी रुपयांचा व्यवसाय होईल, असा अंदाज कॉन्फेडरेशन ऑफ ऑल इंडिया ट्रेडर्स (CAIT) ने व्यक्त केला आहे.
- राम मंदिराला हिंदूंसाठी खूप धार्मिक महत्त्व आहे आणि लाखो लोक उद्घाटन आणि दर्शनासाठी (देवतेचे दर्शन घेण्यासाठी) अयोध्येला भेट देतील अशी अपेक्षा आहे.
- CAIT च्या म्हणण्यानुसार, विविध भारतीय बाजारपेठांमध्ये विशेष कापडाच्या माळा, लॉकेट, की चेन, राम दरबारची चित्रे, राम मंदिरांचे मॉडेल, राम ध्वजा आणि राम अंगवस्त्र यांना मोठ्या प्रमाणात मागणी आहे.
- यात्रेकरूंचा हा ओघ प्रवास, निवास, भोजन, स्मृतीचिन्ह आणि धार्मिक वस्तू यासारख्या विविध वस्तू आणि सेवांच्या मागणीलाही चालना देईल.

नवविवाहित जोडप्यांना माणगाव पंचायतीकडून लग्नाचे सेट मिळणार आहेत

- कोल्हापूर जिल्ह्यातील माणगाव गावातील ग्रामपंचायतीने लग्न करणाऱ्या सर्व महिलांना 11 हजार रुपये किमतीचे वेडिंग सेट भेट देण्याचा निर्णय घेतला आहे.
- सरपंच, उपसरपंच, पंचायत सदस्य यांच्या मानधनातून आणि ग्रामपंचायत निधीतून संचांचा निधी दिला जाईल.

पेंच व्याघ्र प्रकल्प- 2 व्हॅन ई-सेवा केंद्र सुरू करणारे पहिले

- महाराष्ट्रातील पेंच व्याघ्र प्रकल्प (PTR) ने दोन "व्हॅन ई-सेवा केंद्रे" सुरू करून दुर्गम जंगलातील खेड्यांमध्ये डिजिटल दुरावा भरून काढण्याच्या दिशेने एक उल्लेखनीय पाऊल उचलले आहे - भारतातील त्यांच्या प्रकारचे पहिले.
- अत्यावश्यक सरकारी सेवा थेट गावकऱ्यांच्या दारापर्यंत पोहोचवण्याचा या मोबाईल ई-सेवा केंद्रांचा उद्देश आहे, ज्यामुळे त्यांना पोहोचण्यासाठी लांबचा प्रवास करावा लागणार नाही.

व्हॅन ई-सेवा केंद्रे म्हणजे काय?

- ही मोबाईल युनिट्स आहेत जी पेंच व्याघ्र प्रकल्पाच्या बफर झोनमधील दुर्गम गावांमध्ये जातात.
- हे यासह अनेक सेवा देते:
- ऑनलाइन सेवा
- बँकिंग सेवा
- रिचार्ज सुविधा
- युटिलिटी बिल पेमेंट
- माहितीचा प्रसार

धारावी प्रकल्पासाठी मास्टर प्लॅन तयार करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय नियोजक, डिझाइनर

- धारावी, आशियातील सर्वात मोठ्या झोपडपट्ट्यांपैकी एक, तिच्या पुनर्विकासासाठी एक मास्टर प्लॅन तयार करण्यासाठी प्रसिद्ध आंतरराष्ट्रीय नियोजक आणि डिझायनर्सच्या नियुक्तीसह मोठ्या परिवर्तनासाठी सज्ज आहे.
- अदानी इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपर्स लिमिटेड (AIDPL) च्या नेतृत्वाखालील एका संघाने या मास्टर प्लॅनच्या तयारीसाठी अनेक नामांकित कंपन्यांशी भागीदारी केली आहे.
- शाश्वत शहरी विकासाचे मॉडेल तयार करताना धारावीच्या रहिवाशांचे जीवन सुधारणे हे उद्दिष्ट आहे.

अजित पवार यांनी कोरेगाव भीमा युद्ध स्मारकावर वाहिली श्रद्धांजली

- महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी कोरेगाव भीमाच्या लढाईच्या 206 व्या वर्धापन दिनानिमित्त पुण्याजवळील जयस्तंभ (विजय स्तंभ) येथे आदरांजली वाहिली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- कोरेगाव भीमाची लढाई 1 जानेवारी 1818 रोजी झाली.
- ही लढाई तिसऱ्या अँग्लो-मराठा युद्धाचा भाग होती, जो भारताच्या विशाल भागावर नियंत्रण ठेवण्यासाठीचा संघर्ष होता.
- भारतातील दलित समाजासाठी मराठा साम्राज्याच्या पेशवे सैन्यावर त्यांचा विजय म्हणून ही लढाई खूप महत्त्वाची आहे.

महाराष्ट्रातील यादव घराणे

- यादव राजवंश, मध्य भारतातील 12व्या-14व्या शतकातील हिंदू राज्याचे राज्यकर्ते आहेत जे आता महाराष्ट्र राज्य आहे.
- मूळतः कल्याणीच्या पूर्व चालुक्यांचे सरंजामदार, भिल्लमा (सी. ११८७-९१) च्या अधिपत्याखाली दख्खनमध्ये राजवंश सर्वोत्कृष्ट बनला, ज्याने देवगिरी (नंतर दौलताबाद) ची राजधानी म्हणून स्थापना केली.
- भिल्लमाचा नातू सिंघना (राज्य इ.स. 1210-47) याच्या अंतर्गत, यादवांनी दक्षिणेला होयसळ, पूर्वेला काकती आणि उत्तरेला परमार आणि चालुक्य यांच्या विरोधात मोहीम चालवली म्हणून राजघराण्याने उच्चांक गाठला.
- शेवटचा यादव राजा, रामचंद्र (राज्य 1271- 1309) याच्या काळात, दिल्लीचा सुलतान 'अला' अल-दीन खल्जी यांच्या नेतृत्वाखालील मुस्लिम सैन्याने 1294 मध्ये

राज्यावर आक्रमण केले आणि उपनदीचा दर्जा लागू केला.

मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमला उपस्थित राहणार आहेत

- 15 ते 16 जानेवारी दरम्यान दावोस येथे होणाऱ्या वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरममध्ये मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उद्योगमंत्री उदय सामंत आणि 10 सदस्यीय शिष्टमंडळ सहभागी होणार आहेत.

बद्दल:

- वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरम (WEF) ही एक ना-नफा संस्था आहे जी जागतिक आव्हानांवर चर्चा करण्यासाठी आणि उपाय शोधण्यासाठी एकत्र काम करण्यासाठी व्यवसाय, सरकार, नागरी समाज आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील नेत्यांना एकत्र आणते.
- याची स्थापना 1971 मध्ये क्लॉस श्वाब यांनी केली होती.

22 जानेवारीला रामलल्लाचा आसन सोहळा

- वैकोम ते अयोध्येपर्यंत हिंदू समाजाने खूप मोठा पल्ला गाठला आहे.
- 22 जानेवारीला हा सोहळा मोठ्या थाटामाटात पार पडणार आहे.
- अयोध्या धाम विमानतळाचे नामकरण महर्षी वाल्मिकी यांच्या नावावर केले जाणे यासारखे महत्त्वपूर्ण बदल, सामाजिक आत्मसातीकरण, न्याय आणि समरसतेचा एक मोठा आणि स्पष्ट संदेश सांगतात - बाबासाहेब आंबेडकरांनी याची कल्पना केली होती.
- महर्षी वाल्मिकी आंतरराष्ट्रीय विमानतळ धाम दिव्य आणि भव्य राम मंदिराशी जोडले जाईल.
- नव्याने बांधलेल्या विमानतळाची वार्षिक 10 लाख प्रवाशांना सेवा देण्याची क्षमता आहे.

MMRDA ने मोनोरेलचे मेट्रो ऑपरेशनमध्ये विलीनीकरण केले

- मुंबई मेट्रोपॉलिटन रिजन डेव्हलपमेंट अथॉरिटी (MMRDA) ने मोनोरेल प्रकल्प अंमलबजावणी युनिटचे महामुंबई मेट्रो ऑपरेशन कॉर्पोरेशनमध्ये विलीनीकरण केले आहे.
- विलीनीकरणाचे उद्दिष्ट ऑपरेशन सुधारणे, खर्च कमी करणे आणि खर्च वाचवणे हे आहे.
- या निर्णयामुळे वर्षाला ₹40 ते 60 कोटी रुपयांची बचत होईल आणि मनुष्यबळाची डुप्लिकेशन कमी होईल अशी अपेक्षा आहे.

महावितरणकडून महाराष्ट्रातील 2,395 आदिवासींच्या घरांना 12 दिवसांत वीजपुरवठा केला जातो

- महाराष्ट्र स्टेट इलेक्ट्रिसिटी डिस्ट्रिब्युशन कंपनी लिमिटेड (एमएसईडीसीएल) ने अवघ्या 12 दिवसांत राज्यातील दुर्गम भागातील असुरक्षित आदिवासी समुदायांना वीज पुरवठा करून एक महत्त्वपूर्ण टप्पा गाठला आहे.
- पंतप्रधान मोदींनी सुरू केलेल्या प्रधानमंत्री जनजाती आदिवासी न्याय महाअभियान योजनांच्या पार्श्वभूमीवर हे करण्यात आले.

पंतप्रधान मोदी नवी मुंबईत मोठ्या पायाभूत प्रकल्पांचे उद्घाटन करणार आहेत

- पंतप्रधान मोदी दक्षिण मुंबई आणि ठाण्यात दोन भूमिगत रस्ते प्रकल्पांची पायाभरणी करणार आहेत.
- मुंबई ट्रान्स-हार्बर लिंक (MTHL) प्रकल्पाचा भाग म्हणून ते नेरूळ/बेलापूर-उरण रेल्वे मार्गाच्या दुसऱ्या टप्प्याचे उद्घाटनही करतील.
- मध्य रेल्वेच्या ट्रान्स-हार्बर लिंकच्या ऐरोली-कळवा मार्गावरील दिघा स्थानकाचेही ते अधिकृत उद्घाटन करतील.

रश्मी शुक्ला यांची महाराष्ट्राच्या DGPपदी नियुक्ती

- महाराष्ट्र राज्य सरकारने 1988 च्या बॅचच्या भारतीय पोलीस सेवा (IPS) अधिकारी रश्मी शुक्ला यांची महाराष्ट्र पोलीस महासंचालक (DGP) म्हणून नियुक्ती केली आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- त्या राज्याच्या पहिल्या महिला पोलीस प्रमुख आहेत.

महाराष्ट्र राज्याने वाईन प्रमोशन योजना पुनरुज्जीवित केली

- महाराष्ट्र सरकारने वाईन इंडस्ट्रियल प्रमोशन स्कीम (WIPS) पाच वर्षांसाठी पुनरुज्जीवित करण्याचा निर्णय घेतला आहे.
- ही योजना सुरुवातीला 2020 मध्ये सुरू करण्यात आली होती, परंतु तिला मोठ्या विरोधाचा सामना करावा लागला आणि अशा प्रकारे जवळपास एक वर्ष बर्फावर ठेवले गेले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- वाईन उत्सव आणि कार्यक्रम:
 - या योजनेमुळे राज्यभरात वाईन फेस्टिव्हल आणि कार्यक्रम आयोजित करणे, वाईन

पर्यटन आणि स्थानिक वाईनरींना प्रोत्साहन मिळेल.

- वाईनरीजमध्ये थेट विक्री:
 - वाईनरींना त्यांच्या आवारात थेट ग्राहकांना वाईन विकण्याची परवानगी दिली जाईल, त्यांची विक्री आणि पोहोच वाढेल.
- प्रशिक्षण आणि कौशल्य विकास:
 - या योजनेत प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि कौशल्य विकास उपक्रमांवरही भर दिला जाईल.
- VAT परतावा:
 - वाईनरींना 20% VAT परतावा हे एक महत्त्वपूर्ण प्रोत्साहन आहे, ज्याचा उद्देश त्यांचा आर्थिक भार कमी करणे आणि या क्षेत्रातील गुंतवणूक वाढवणे आहे.

CSMT ला भारतीय रेल्वेचा पहिला AC गंधरहित टॉयलेट ब्लॉक मिळाला आहे

- मुंबईच्या छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस (CSMT), पूर्वीचे व्हिक्टोरिया टर्मिनस, भारतातील पहिल्या वातानुकूलित गंधरहित टॉयलेट ब्लॉकच्या उद्घाटनासह प्रवाशांचा अनुभव सुधारण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल उचलले आहे.
- ही आधुनिक सुविधा केवळ आराम आणि स्वच्छतेचे आश्वासन देत नाही तर रेल्वे स्टेशनच्या सुविधांसाठी एक नवीन मानक देखील सेट करते.

ठाणे महानगरपालिकेच्या उद्यानांमधील झाडांची माहिती मिळवण्यासाठी QR कोड ठेवला आहे

- ठाणे महापालिका क्षेत्रातील उद्यानांमधील झाडांची माहिती नागरिकांना सहज मिळावी यासाठी झाडांवर क्यूआर कोड लावण्यात आला आहे.
- हा कोड मोबाईल फोनवर स्कॅन केल्यानंतर मराठी आणि इंग्रजी अशा दोन भाषांमध्ये नागरिकांना झाडाची माहिती उपलब्ध होणार आहे.

काजल कांबळे ही लिंगाणा किल्ल्याची पहिली अपंग महिला गिर्यारोहक ठरली

- महाराष्ट्रातील अपंग गिर्यारोहक काजल कांबळे ही सह्याद्रीच्या रांगेतील आढानात्मक लिंगाणा किल्ला सर करणारी कोणतीही अपंगत्व असलेली पहिली महिला गिर्यारोहक ठरली आहे.

बद्दल:

- प्रतिष्ठित रायगडाचा उप-किल्ला असलेल्या लिंगाणाला मराठा साम्राज्याचे "तुरंग" म्हणून ऐतिहासिक महत्त्व आहे, रायगडाची "राजधानी" या भूमिकेशी विपरित आहे.
- त्याचे नाव "लिंगा" (हिंदू धर्मातील एक फॅलिक चिन्ह) च्या समानतेवरून आले आहे.

2023 मध्ये महाराष्ट्रात सर्वाधिक कुत्रा चावण्याच्या घटनांची नोंद आहे

- 2023 मध्ये महाराष्ट्रात कुत्रा चावण्याच्या सर्वाधिक घटना घडल्या, 4.35 लाखांहून अधिक घटना.
- ते 2022 च्या तुलनेत जवळपास 11% जास्त आहे
- त्यापाठोपाठ तामिळनाडूमध्ये 4,04,488 प्रकरणे आहेत.
- प्रकरणांमध्ये वाढ होण्याचे कारण महाराष्ट्रात उच्च अहवाल आले आहेत. नसबंदीच्या चुकीच्या अंमलबजावणीमुळे मुंबई, ठाणे आणि पुण्यात सर्वाधिक प्रकरणे आढळून आली.

महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने सरकारी कर्मचाऱ्यांसाठी जुनी पेन्शन योजना मंजूर केली आहे

- 1 नोव्हेंबर 2005 नंतर सेवेत रुजू झालेल्या राज्य सरकारी कर्मचाऱ्यांना पर्याय म्हणून जुनी पेन्शन योजना (OPS) देण्याचा प्रस्ताव महाराष्ट्र सरकारने मंजूर केला आहे.

बद्दल:

- OPS ही सेवानिवृत्ती निवृत्तीवेतन योजना आहे जिथे सरकारी कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या शेवटच्या काढलेल्या पगाराच्या 50% समतुल्य मासिक पेन्शन मिळते.
- कर्मचारी पेन्शन फंडात योगदान देत नाही आणि त्याचा संपूर्ण भार सरकार उचलते.

जागतिक ब्रेल दिवस

- जागतिक ब्रेल दिन दरवर्षी 4 जानेवारी रोजी साजरा केला जातो
- हे ब्रेल लेखन पद्धतीचे शोधक लुई ब्रेल यांच्या वाढदिवसाचे स्मरण करते.
- हा दिवस अंध किंवा दृष्टिहीन लोकांसाठी माहिती आणि संप्रेषणात प्रवेश करण्याच्या महत्त्वाची आठवण करून देतो.
- जागतिक ब्रेल दिवस 2024 ची थीम "समावेश आणि विविधतेद्वारे सक्षमीकरण" आहे.

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या वाघ नखांचे आगमन पुन्हा लांबले

लंडनमधील व्हिक्टोरिया आणि अल्बर्ट म्युझियममधून छत्रपती शिवाजी महाराजांचा वाघ नख ते आणण्याच्या कायदेशीर प्रक्रियेत विलंब होत असल्यामुळे मे महिन्यात महाराष्ट्रात येणार आहेत. यापूर्वी नोव्हेंबरमध्ये आणि त्यानंतर जानेवारीमध्ये वाघ नख भारतात येतील, असे सांगण्यात आले होते.

टीप: वाघ नख याआधीच कव्हर केले आहे.

राष्ट्रीय पक्षी दिवस

- 5 जानेवारी रोजी होणारा राष्ट्रीय पक्षी दिवस पर्यावरणातील लहान पक्ष्यांचे महत्त्व अधोरेखित करतो.
- एव्हियन वेल्फेअर कोलिशनच्या नेतृत्वाखाली, हा दिवस बंदिवासात असलेल्या पक्ष्यांबद्दल जागरूकता वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करतो, नफा किंवा मनोरंजनासाठी शोषणापासून त्यांचे संरक्षण करण्याच्या गरजेवर भर देतो.
- भारतीय मोर, त्याच्या भव्य पिसारा आणि मनमोहक नृत्यासह, भारताचा राष्ट्रीय पक्षी आहे.

राष्ट्रीय पक्षी दिवस 2024: थीम

- यंदाच्या राष्ट्रीय पक्षी दिनाची थीम 'राईट टू फाईट' आहे.
- हे स्वातंत्र्याचे प्रतीक असलेल्या पक्ष्याच्या उड्डाणासह प्रतिध्वनित होते. या मोहिमेद्वारे, एव्हियन वेल्फेअर कोलिशनचे उद्दिष्ट आहे की पक्ष्यांच्या विध्वंसक व्यापाराविषयी जनजागृती, क्रूर पक्षी प्रजनन गिरण्यांचे वास्तव आणि आधीच बंदिवासात असलेल्या पक्ष्यांचे कल्याण सुधारण्याचे मार्ग याविषयी जनजागृती करून पक्ष्यांचा त्रास कमी करणे.

राज्य बातम्या

केरळचा इंटरनेट केबल प्रकल्प

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी कोची-लक्षद्वीप पाणबुडी ऑप्टिकल फायबर केबल प्रकल्पाचे उद्घाटन केले.

महत्त्वाचे मुद्दे

- त्याची अंमलबजावणी ₹1,072 कोटी खर्चून करण्यात आली.

- अनेक वर्षे मर्यादित सॅटेलाइट बँडविड्थवर अवलंबून राहिल्यानंतर ते प्रथमच बेटांना हाय-स्पीड इंटरनेटशी जोडेल.
- समुद्राखालील केबल लिंक **लक्षद्वीपच्या लोकांसाठी 100 पट वेगवान इंटरनेट सुनिश्चित करेल.**
- कावरत्ती, लक्षद्वीपची राजधानी, अगट्टी, अमिनी, कदम, चेटलेट, कल्पेनी, मिनिऑय, एंडोथ, किलतान, बंगाराम आणि बित्रा बेटांसह जोडली जाईल.
- केबल्स सरकारी मालकीच्या **टेलको बीएसएनएलने** टाकल्या आहेत, तर प्रकल्पाची अंमलबजावणी **जपानी फर्म एनईसीने** केली आहे.

सिलंबट्टम

- तामिळनाडूच्या **मार्शल डान्सला सिलंबट्टम** म्हणतात.
- **नर्तक विविध शस्त्रे**, जसे की काठ्या, दांडके, तलवार, शिंगे, खंजीर इत्यादी, एका वेळी एकाच प्रकारचे शस्त्र घेऊन **उपहासात्मक लढाई** करतात.
- मॉक कॉम्बॅट जोड्यांमध्ये केले जाते.
- नृत्यासाठी ड्रम संगीत सेंदाई मेलम, म्हणजेच तीन ते चार ढोलकी वादकांचा एक समूह सेंदाई ढोल वाजवतात.

केरळमधील ग्रीनफील्ड कॉरिडॉर

- केंद्रीय रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांनी **केरळमधील रस्ते संपर्क वाढविण्याच्या उद्देशाने ग्रीनफील्ड कॉरिडॉरची घोषणा केली.**
- त्यांनी तीन प्रकल्पांचे अक्षरशः उद्घाटन केले आणि **भारत परियोजना योजनेंतर्गत** एकूण 105 किमी लांबीच्या आणि ₹1,464 कोटी खर्चाच्या नऊ राष्ट्रीय महामार्ग प्रकल्पांची पायाभरणी केली.

महत्त्वाचे मुद्दे

- ग्रीनफील्ड कॉरिडॉरपैकी एक म्हणजे 121-किमी **NH-966 कोझिकोड-पलक्कड** पट्ट्याचा अंदाजे ₹10,371 कोटी. पलक्कड आणि कोझिकोड दरम्यानचा प्रवास वेळ चार ते दीड तासांपर्यंत कमी होईल.
- **NH-744 कोल्लम-सेनगोटाई स्ट्रेच** आणि **तिरुवनंतपुरम आऊटर रिंग रोड** हे इतर ग्रीनफील्ड कॉरिडॉर आहेत.

याव्यतिरिक्त, **SH1/NH 183 तिरुअनंतपुरम-कोची स्ट्रेच, कुट्टा मलप्पुरम** इकॉनॉमिक कॉरिडॉर, आणि **NH-544 अंगमाली-कुंदनूर** या प्रकल्पांतर्गत कनेक्टिव्हिटी सुधारण्यासाठी अपग्रेड केले जाईल.

नियुक्ती बातम्या

16 व्या वित्त आयोगाचे प्रमुख

- सरकारने **NITI आयोगाचे माजी उपाध्यक्ष अरविंद पनगरिया** यांची 16 व्या वित्त आयोगाच्या अध्यक्षपदी नियुक्ती केली आहे.
- ते एप्रिल 2026 पासून सुरू होणाऱ्या पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी केंद्र आणि राज्यांमधील कर महसूल वाटप सूत्राची शिफारस करेल.

एफसी बदल

- केंद्र-राज्य आर्थिक संबंधांची व्याख्या करण्यासाठी भारतीय राज्यघटनेच्या **कलम 280 अन्वये भारताच्या राष्ट्रपतींद्वारे** दर 5 वर्षांनी स्थापन केलेली ही **घटनात्मक संस्था** आहे.
- प्रथम आयोगाची स्थापना **1951 मध्ये वित्त आयोग (विविध तरतुदी) अधिनियम, 1951 अंतर्गत करण्यात आली.**
- वैयक्तिक कमिशन संदर्भ अटीनुसार (ToR) कार्य करतात जे प्रत्येक आयोगासाठी भिन्न असतात आणि ते वित्त आयोगाच्या पात्रता, नियुक्ती आणि अपात्रतेच्या अटी, मुदत, पात्रता आणि अधिकार परिभाषित करतात.
- घटनेनुसार आयोगामध्ये एक अध्यक्ष आणि इतर चार सदस्य असतात.

नौदल उप-प्रमुख

- **व्हाइस-अॅडमिरल दिनेश के. त्रिपाठी** यांनी नौदल कर्मचारी (VCNS) उप-प्रमुख म्हणून पदभार स्वीकारला.

मुख्य मुद्दे

- व्हाइस-अॅडमिरल व्ही. श्रीनिवास यांनी कोची येथील नौदल तळावर **दक्षिण नौदल कमांडचे 30 वे FOCINC** म्हणून पदभार स्वीकारला
- FOCINC म्हणून पदभार स्वीकारण्यापूर्वी, व्हाइस-अॅडमिरल सिंग यांनी नौदल मुख्यालयात VCNS म्हणून काम केले.
- **1986 मध्ये त्यांची नौदलाच्या कार्यकारी शाखेत नियुक्ती झाली.**

अर्थव्यवस्था बातम्या

अर्जेटिनामध्ये लिथियम सुरक्षित करण्यासाठी KABIL ₹200 कोटीहून अधिक गुंतवणूक करणार आहे

- **भारताची KABIL (कनिज बिदेश इंडिया लि.) अर्जेटिनामधील फिआंबाला भागात** पाच लिथियम ब्लॉक्सच्या शोधासाठी पाच वर्षांच्या कालावधीत ₹211 कोटींची गुंतवणूक करेल.

- अर्जेन्टिनाच्या कॅटामार्का प्रांतातील सरकारी मालकीच्या खाण कामगार CAMYEN सोबत अन्वेषण आणि विकास करारावर स्वाक्षरी करणे अपेक्षित आहे.
- चिली आणि अर्जेन्टिना हे जगातील लिथियमच्या 30-35% पुरवठा करतात.

- संयुक्तपणे एक "लहान उपग्रह" विकसित करण्याच्या कराराला मंजूरी दिली.
- यासाठी 20 कोटी रुपये खर्च अपेक्षित आहे.

योजना आणि समित्यांशी संबंधित बातम्या

भारतमाला परियोजना

- महामार्ग क्षेत्रासाठी हा एक अम्ब्रेला प्रोग्राम आहे जो देशभरातील मालवाहतूक आणि प्रवासी वाहतुकीच्या कार्यक्षमतेवर लक्ष केंद्रित करतो.
- हे इकॉनॉमिक कॉरिडॉर, इंटर कॉरिडॉर आणि फीडर रूट्स, नॅशनल कॉरिडॉर इफिशियन्सी इम्प्रूव्हमेंट, बॉर्डर आणि इंटरनॅशनल कनेक्टिव्हिटी रोड, कोस्टल आणि पोर्ट कनेक्टिव्हिटी रोड आणि ग्रीन फील्ड एक्सप्रेस वे यांच्या विकासाद्वारे केले जाईल.

पुरस्कार बातम्या

सर्वोत्कृष्ट शाश्वत विकासक पुरस्कार

- DLF सायबर सिटी डेव्हलपर्स लिमिटेडला बँकॉक येथे नुकत्याच पार पडलेल्या प्रॉपर्टीगुरु एशिया प्रॉपर्टी अवॉर्ड्स (इंडिया) च्या चौथ्या आवृत्तीत सर्वोत्कृष्ट शाश्वत विकासक म्हणून घोषित करण्यात आले.
- या पुरस्कार सोहळ्यादरम्यान कंपनीने टिकाऊ डिझाइन आणि बांधकामासाठी विशेष ओळख मिळवली.
- सुप्रीम युनिव्हर्सलला लक्झरी डेव्हलपमेंटसाठी मान्यता मिळाली तर रायसकरणच्या टर्नर हाऊसला "लँडमार्क ऑफिस डिझाइन" साठी विशेष मान्यता मिळाली.

नृत्य कलानिधी पुरस्कार

- शास्त्रीय नृत्यांगना आणि कोरिओग्राफर वसंतलक्ष्मी नरसिंहाचारी यांना संगीत अकादमीच्या 17व्या नृत्य महोत्सवात 'नृत्य कलानिधी' पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.
- हा उत्सव अकादमीच्या संगीत शिक्षण आणि सांस्कृतिक जतन करण्याच्या वचनबद्धतेचा पुरावा आहे.

कराराच्या बातम्या

मॉरिशस साठी उपग्रह

- मंत्रिमंडळाने भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था आणि मॉरिशस रिसर्च अँड इनोव्हेशन कौन्सिल यांच्यात

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

एक्सपोसॅट

- भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) ने **PSLV-C58 एक्स-रे पोलारिमीटर उपग्रह (XPoSat)** मोहीम प्रक्षेपित केली आहे.
- या यशस्वी प्रक्षेपणाने भारताला उच्चभू वर्गात आणले कारण ते **ब्लॅक होल, न्यूट्रॉन तारे यासारख्या खगोलीय स्रोतांचा अभ्यास करण्यासाठी वेधशाळा** पाठवणारे दुसरे राष्ट्र बनले आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- 2021 मध्ये **NASA** च्या **इमेजिंग एक्स-रे पोलरीमेट्री एक्सप्लोरर (IXPE)** लाँच केल्यानंतर **XPoSat** हे **जगातील दुसरे एक्स-रे पोलरीमेट्री मिशन** आहे.
- खगोलीय स्रोतांपासून क्ष-किरण उत्सर्जनाच्या अंतराळ-आधारित ध्रुवीकरण मोजमापांमध्ये संशोधन करणारा **इस्रोचा हा पहिला समर्पित वैज्ञानिक उपग्रह** आहे.
- यात **POLIX (क्ष-किरणांमध्ये पोलारिमीटर इन्स्ट्रुमेंट)** आणि **XSPECT (क्ष-किरण स्पेक्ट्रोस्कोपी आणि टाइमिंग)** असे दोन पेलोड असतात. POLIX हे रमन रिसर्च इन्स्टिट्यूट आणि XSPECT द्वारे URSC, बेंगळूरुच्या स्पेस अँस्ट्रॉनॉमी ग्रुपने विकसित केले आहे.
- मोहिमेदरम्यान, **PSLV ऑर्बिटल एक्सपेरिमेंटल मॉड्यूल-3 (POEM-3)** प्रयोग देखील 10 इतर पेलोड्सचे उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी कार्यान्वित करण्यात आला.

जीसॅट-20

- **न्यूसपेस इंडिया लिमिटेड (NSIL)**, भारतीय अंतराळ संशोधन संस्थेची व्यावसायिक शाखा, स्पेसएक्स च्या फाल्कन-9 रॉकेटवर **GSAT-20 (नाव GSAT-N2)** लाँच करेल.

महत्त्वाचे मुद्दे

- GSAT-20 हा एक **उच्च-श्रुपट का-बँड उपग्रह (HTS)** आहे, जो NSIL द्वारे पूर्णतः मालकीचा, चालवला जाईल आणि वित्तपुरवठा केला जाईल.
- GSAT-20 अंदामान आणि निकोबार आणि लक्षद्वीप बेटांसह संपूर्ण भारतात कवरेज असलेल्या **32 बीमसह का-का बँड एचटीएस** क्षमता देते.
- उपग्रह, **4,700 किलो वजनाचा, सुमारे 48 Gpbs ची HTS क्षमता प्रदान** करतो आणि विशेषतः दुर्गम आणि अनकनेक्टेड प्रदेशांच्या मागणीच्या सेवा गरजा पूर्ण करण्यासाठी डिझाइन केले गेले आहे.

औषध-प्रतिरोधक बॅक्टेरियमसाठी नवीन प्रतिजैविक

- संशोधकांनी अँटीबायोटिक्सचा एक नवीन वर्ग ओळखला आहे ज्यामध्ये **औषध-प्रतिरोधक जीवाणू, एसिनेटोबॅक्टर बाउमानी झोसुरबाल्पिन** चा सामना करण्याची क्षमता आहे.
- प्रतिजैविक **क्रॅब (कार्बेपेनेम-प्रतिरोधक एसिनेटोबॅक्टर बाउमानी)**- प्रेरित न्यूमोनिया आणि माऊस मॉडेल्समधील सेप्सिस विरुद्ध प्रभावी असल्याचे आढळले.
- **अँटीबायोटिक झोसुरबाल्पिनची ओळख आणि विश्लेषण** जे एसिनेटोबॅक्टर बाउमानी मारू शकतात, प्रतिजैविक-प्रतिरोधक स्ट्रेन ज्याचा क्लिनिकमध्ये उपचार करणे कठीण आहे.

वाइपर

- वाइपर म्हणजे **व्होलाटाइल्स इन्व्हेस्टिगेटिंग पोलर एक्सप्लोरेशन रोवर**.
- हा एक गोल्फ कार्टच्या आकाराचा रोबोट आहे जो नासा चंद्राच्या दक्षिण ध्रुवाचा शोध घेण्यासाठी वापरेल.
- **अँस्ट्रोबोटिक या खाजगी कंपनीने** कमर्शियल लूनर पेलोड सर्व्हिसेस प्रोग्रामचा एक भाग म्हणून विकसित केले आहे.
- हे **रोबोटिक मिशन** चंद्राच्या तापमानात पाणी आणि कार्बन डाय ऑक्साईड सारखे वाष्पीकरण करणारे रेणू असलेले **अस्थिर पदार्थ** शोधण्यासाठी डिझाइन केलेले आहे.
- ही सामग्री चंद्रावर भविष्यातील मानवी शोधासाठी संसाधने प्रदान करू शकते.
- **वाइपर रोबोट** त्याच्या 100-दिवसांच्या मिशनमध्ये **बॅटरी, हीट पाईप्स आणि रेडिएटर्सवर अवलंबून असेल**, कारण तो चंद्राच्या दिवसाच्या अति उष्णतेपासून - जेव्हा तापमान 224 अंश फॅरेनहाइट (107 अंश सेल्सिअस) पर्यंत पोहोचू शकते - चंद्राच्या थंड सावलीच्या प्रदेशांपर्यंत - सर्वकाही नेव्हिगेट करते जे मनाला चकित करणारे -240 अंश सेल्सिअसपर्यंत पोहोचू शकते.

इस्रो अंतराळात इंधन सेल-आधारित ऊर्जा प्रणालीची चाचणी करते

- इंडियन स्पेस रिसर्च ऑर्गनायझेशन (ISRO) ने त्यांच्या ऑर्बिटल प्लॅटफॉर्म, POEM3 मध्ये **100 W-क्लास पॉलिमर इलेक्ट्रोलाइट मेम्ब्रेन फ्युएल सेल-आधारित पॉवर सिस्टम (FCPS)** ची यशस्वी चाचणी केली आहे.

- FCPS पेलोड महत्त्वपूर्ण आहे कारण त्यात भारताच्या स्पेस स्टेशनमध्ये संभाव्य अनुप्रयोग आहेत जे 2035 पर्यंत प्रस्तावित आहेत.
- याने विविध स्थिर आणि गतिमान प्रणालींच्या कार्यप्रदर्शनावर भरपूर डेटा प्रदान केला ज्याने पॉवर सिस्टमचा भाग बनवले आणि भौतिकशास्त्राचा खेळ दाखवला.

अहवाल व निर्देशक बातम्या

जिल्हा न्यायालयात महिलांसाठी स्वच्छतागृहांबाबत सर्वोच्च न्यायालयाचा अहवाल

- सर्वोच्च न्यायालयाच्या सेंटर फॉर रिसर्च अँड प्लॅनिंगने नुकत्याच प्रसिद्ध केलेल्या अहवालानुसार देशातील जवळपास एक पंचमांश जिल्हा न्यायालय संकुलांमध्ये महिलांसाठी स्वतंत्र स्वच्छतागृहे नाहीत.
- 'स्टेट ऑफ द ज्युडिशियरी' नावाच्या अहवालात - महिलांसाठी असलेल्या स्वच्छतागृहांपैकी केवळ 6.7% शौचालयांमध्ये सॅनिटरी नॅपकिन व्हेडिंग मशिनस पुरवल्या गेल्या आहेत, असे सांगून महिलांसाठी अनुकूल स्वच्छतागृहांची आवश्यकता अधोरेखित केली आहे.
- अहवालात असेही उघड झाले आहे की बहुतेक जिल्हा न्यायालयांमध्ये ट्रान्सजेंडर व्यक्तींसाठी शौचालये नाहीत आणि प्रत्येक न्यायालयाच्या संकुलात "लिंग-समावेशक शौचालये" च्या गरजेवर जोर देण्यात आला आहे.

विविध बातम्या

हाटी समुदायासाठी एसटीचा दर्जा

- राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी हिमाचल प्रदेशच्या अनुसूचित जमातींच्या यादीत हाटी समुदायाच्या समावेशाची अधिसूचना दिली.

हाटी बद्दल

- हाटी हा एक समुदाय आहे ज्यांना त्यांचे नाव त्यांच्या घरगुती भाज्या, पिके, मांस आणि लोकर इत्यादी विकण्याच्या त्यांच्या परंपरेवरून मिळाले. शहरांमध्ये 'हाट' नावाच्या छोट्या बाजारपेठांमध्ये.
- आमच्या हाटी पारंपारिकपणे औपचारिक प्रसंगी एक विशिष्ट पांढरा हेडगियर घालतात.
- हाटी जन्मभूमी हिमाचल-उत्तराखंड सीमेवर यमुनेच्या दोन्ही उपनद्या गिरी आणि टोन्स नद्यांच्या खोऱ्यात पसरलेली आहे.
- टोन्स दोन राज्यांमधील सीमा चिन्हांकित करते.

- ट्रान्स-गिरी आणि जौनसार बावरमध्ये दोन हाटी वंश आहेत, ज्यांच्या परंपरा समान आहेत आणि आंतरविवाह सामान्य आहेत.
- हत्तींचा कारभार 'खुंबली' नावाच्या पारंपारिक परिषदेद्वारे केला जातो, जी हरियाणातील 'खाप्स' प्रमाणेच, सामुदायिक बाबी ठरवते.
- पंचायत राज व्यवस्थेची स्थापना होऊनही खुंबळीची सत्ता आजही आव्हानात्मक राहिली आहे.
- सिरमौर आणि शिमला प्रदेशात सुमारे नऊ विधानसभा जागांवर त्यांची लक्षणीय उपस्थिती आहे.
- भारताच्या 2011 च्या जनगणनेनुसार, हिमाचल प्रदेशची एकूण आदिवासी लोकसंख्या 3,92,126 आहे, जी राज्याच्या एकूण लोकसंख्येच्या 57% आहे.

गोल्डी ब्रार 'वैयक्तिक दहशतवादी' घोषित

- केंद्रीय गृह मंत्रालयाने कॅनडास्थित सतविंदर सिंग उर्फ गोल्डी ब्रार याला बेकायदेशीर क्रियाकलाप प्रतिबंध कायदा (UAPA) अंतर्गत "वैयक्तिक दहशतवादी" घोषित केले आहे.

UAPA बदल

- UAPA ची अंमलबजावणी 1967 मध्ये झाली.
- जर एखादी संस्था विशिष्ट प्रकारच्या क्रियाकलापांमध्ये गुंतलेली असेल तर ती "बेकायदेशीर संघटना" म्हणून नियुक्त करण्यासाठी व्याख्या आणि नियम देते.
- सरकार नंतर अशा संघटनेला दहशतवादी संघटना म्हणून नियुक्त करणारी अधिसूचना जारी करू शकते, जर ती संघटना "दहशतवादी कारवायांचा" भाग आहे असे मानत असेल.
- या कायदांतर्गत, 'बेकायदेशीर क्रियाकलाप' हा थेट हिंसाचार किंवा हल्ले घडवून आणण्याशी संबंधित दहशतवादी कारवायांपुरता मर्यादित नाही, त्यामध्ये देशाच्या सार्वभौमत्व आणि प्रादेशिक अखंडतेला बाधा आणणाऱ्या, देशाच्या आर्थिक स्थैर्याला बाधा आणणाऱ्या किंवा असंतोष किंवा भावना निर्माण करणाऱ्या कोणत्याही कृतींचा समावेश होतो. देशातील विविध धार्मिक, वांशिक, भाषिक किंवा प्रादेशिक गट किंवा जाती किंवा समुदाय यांच्यातील वैर, द्वेष किंवा दुर्भावना
- 2019 च्या दुरुस्तीने गृह मंत्रालयाला व्यक्तींना दहशतवादी म्हणून नियुक्त करण्याचा अधिकार दिला.

वारली जमात

- मुंबईतील वारली जमातीने ते राहत असलेल्या जमिनीवर शिवाजी संग्रहालय उभारण्यास आक्षेप घेतला आहे.

बद्दल

- वारली किंवा वरली ही पश्चिम भारतातील एक स्थानिक जमात आहे, तेथील संबंधित वांशिक गट म्हणजे कोकणी लोक, मराठी लोक, महाराष्ट्र आणि गुजरात आणि आसपासच्या सीमेवर डोंगराळ तसेच किनारी भागात राहतात.
- वारलींच्या स्वतःच्या वैमनस्यपूर्ण समजुती, जीवन, चालीरीती आणि परंपरा आहेत आणि संस्काराचा परिणाम म्हणून त्यांनी अनेक हिंदू श्रद्धा स्वीकारल्या आहेत.
- वारली अलिखित वारली भाषा बोलतात जी इंडो-आर्यन भाषांच्या दक्षिणेकडील भागाशी संबंधित आहे.
- वारल्यांमध्ये मुर्दे वरली, दावर वरली अशा पोटजाती आहेत.

पेंटेड स्टॉक (मायक्टेरिया ल्युकोसेफला)

- पेंटेड स्टॉक हा किनारा पक्षी आहे.
- वितरण: भारतीय उपखंड आणि आग्नेय आशियामध्ये स्थानिक.
- निवासस्थान: गोड्या पाण्याचे दलदल, तलाव, पूरग्रस्त शेते, सिंचन कालवे, नद्या इ.
- धोके: अधिवास नष्ट होणे, शिकार करणे, प्रदूषण, आक्रमक प्रजाती आणि रोग.
- संवर्धन स्थिती: IUCN: NT

मेरापी पर्वत

- माउंट मेरापी हा एक सक्रिय स्ट्रॅटोव्होल्कॅनो आहे.
- हे मध्य जावा प्रांत आणि इंडोनेशियातील योगकार्ताच्या विशेष प्रदेशाच्या सीमेवर स्थित आहे.
- हा इंडोनेशियातील सर्वात सक्रिय ज्वालामुखी आहे आणि 1548 पासून नियमितपणे उद्रेक होत आहे.
- पॅसिफिक रिंग ऑफ फायरचा भाग असलेल्या सबडक्शन झोनवर (इंडो-ऑस्ट्रेलियन प्लेट युरेशियन प्लेटच्या खाली येत आहे), इंडोनेशियामध्ये ज्वालामुखी आणि भूकंपाच्या घटना वारंवार घडतात.

कदंब शिलालेख

- दक्षिण गोव्यातील काकोडा येथील महादेवाच्या मंदिरात कन्नड आणि संस्कृतमध्ये लिहिलेला आणि 10 व्या शतकातील कदंब काळातील एक शिलालेख सापडला आहे.

- शिलालेख 'चांगले असो' (स्वस्थी श्री) या शुभ म्हणीने उघडतो आणि नोंदवतो की तलारा नेव्या जेव्हा मंडळाचा कारभार पाहत होता, तेव्हा त्याचा मुलगा गुंड्या याने गोवा बंदरातील गोपुरा ताब्यात घेण्याची आपल्या वडिलांची इच्छा पूर्ण करण्याचे व्रत घेतले होते, वडिलांची इच्छा पूर्ण करून लढले आणि मरण पावले.

मागील इतिहास

- गोव्यातील कदंब हे कल्याणच्या चालुक्यांचे अधीनस्थ होते.
- चालुक्य सम्राट तैलपा द्वितीय याने राष्ट्रकूटांचा पाडाव करण्यात मदत केल्याबद्दल कदंब शास्त्रदेवाची गोव्याचा महामंडलेश्वर म्हणून नियुक्ती केली.
- कदंब शास्त्रदेवाने 960 मध्ये शिलाहारांकडून चंदावरा शहर जिंकले.
- पुढे त्याने गोपकपट्टणा (सध्याचे गोवा) बंदर जिंकले.
- तलारा नेव्याचा मुलगा गुंड्या याने या युद्धात भाग घेतला असावा आणि त्याने आपल्या प्राणाच्या किंमतीवर बंदर जिंकले असावे.

Adda247

Maharashtra ka mahapack

**Live classes, Test series
Recorded videos, E-books**

**MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस
तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर
परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE
EXAM**